

WYDZIAŁ INŻYNIERII LĄDOWEJ I ŚRODOWISKA

ZAKŁAD MECHANIKI BUDOWLI INSTYTUTU BUDOWNICTWA

> 13. BSSMC w Pradze

4 lipca br. odbyło się na *Czech Technical University* w Pradze kolejne już *13th Bohemian-Saxon-Silesian Mechanics Colloquium*, którego gospodarzem był prof. Michael Valašek. Przypomnijmy, że Kolokwium to odbywa się raz na semestr w kolejnych uczelniach przygranicznego trójkąta Niemiec, Czech i Polski, i stwarza okazję do poznania danej instytucji oraz możliwość prezentacji wyników swoich badań przez młodych badaczy w języku angielskim na międzynarodowym forum. Instytut Budownictwa UZ był już dwukrotnie organizatorem tego Kolokwium (2005 r. i 2007 r.). Tym razem w Pradze nasz Uniwersytet był reprezentowany przez prof. Mieczysława Kuczmę i mgr Bożenę Kuczmę z Zakładu Mechaniki Budowli Instytutu Budownictwa.

INSTYTUT BUDOWNICTWA

> Goście z BTU Cottbus w Instytucie Budownictwa

13 lipca br. Instytut Budownictwa gościł prof. Wolf Dietrich Kalusche z Brandenburgische Technische Universität w Cottbus wraz z towarzyszącymi mu osobami. Inicjatorem zaproszenia gości z Niemiec był prof. M. Kuczma. Celem ich przyjazdu było nawiązanie bliższej współpracy głównie w dziedzinie zarządzania i ekonomiki w budownictwie. Odbyły się wspólne rozmowy, w którym uczestniczyli ponadto prof. Jacek Przybylski, dr Marek Talaga i mgr Artur

Frątczak z Zakładu Technologii i Organizacji Budownictwa oraz mgr Bożena Kuczma z Zakładu Mechaniki Budowli. Profesor Kalusche jest architektem i inżynierem-ekonomistą, kierownikiem Zakładu Ekonomii Planowania i Budowy (Lehrstuhl Planungs- und Bauökonomie) w BTU, doradcą Baukosteninformationszentrum Deutscher Architektenkammern GmbH (BKI) i członkiem wielu grup roboczych ds. normowania i kosztów w budownictwie w Niemczech, oraz współedytorem i współautorem kilku książek w pięcioletniej serii *Bauen und Ökonomie*, w tym autorem książki *Projektmanagement für Bauherren und Planer*. W czasie pobytu w Instytucie Budownictwa Profesor Kalusche wygłosił otwarty wykład na temat szacowania kosztów w budownictwie pt. *Cost planning for building constructions*, w którym licznie uczestniczyli studenci i zaproszeni goście z Lubuskiej Izby Budownictwa. Wykład wzbudził duże zainteresowanie, co zaowocowało interesującą dyskusją. Żywimy nadzieję na dalszy rozwój współpracy.

Bożena i Mieczysław Kuczma

> Nowe książki

Niemal tuż przed wakacjami ukazała się kolejna już monografia autorstwa naszego Kolegi z Instytutu Budownictwa - Abrahmana Alsabry'ego pod tytułem *Fizyka budowli w świetle charakterystyki energetycznej budynków*. Recenzentami opracowania byli: prof. dr hab. inż. Krzysztof Wilmański z Instytutu Budownictwa UZ oraz dr inż. Maciej Robakiewicz - Prezes Zarządu Fundacji Poszanowania Energii (Warszawa) i jednocześnie Sekretarz Zrzeszenia Audytorów Energetycznych (Warszawa).

Temat podjęty w książce jest jak najbardziej aktualny pomimo, iż w ostatnich latach ukazało się dużo publikacji, w tym książkowych, poruszających zagadnienia związane z budownictwem energooszczędnym. Jest to wymóg naszych czasów, gdy poszanowanie energii staje się coraz ważniejsze, już nie tyle dla nas, co dla istnienia przyszłych pokoleń. Z drugiej strony obliguje nas do tego również członkostwo w Unii Europejskiej.

Nowa książka Abrahmana Alsabry'ego jest wysoce specjalistycznym podręcznikiem przeznaczonym dla słuchaczy studiów podyplomowych, studiów dziennych na kierunku budownictwo, inżynierów i architektów, którzy szczególnie zainteresowani są między innymi budownictwem energooszczędnym, auditingiem energetycznym i certyfikacją energetyczną budynków.

Autor publikacji w pierwszych jej rozdziałach przekazuje teoretyczne podstawy fizyki budowli i charakterystyki energetycznej budynków, a w dalszej części podaje liczne przykłady i rozwiązania praktyczne na konkretnych obiektach. Według opinii recenzentów, właśnie takie nastawienia do tematu, zwłaszcza zaś wyjaśnianie teorii na praktycznych przykładach, jest dużą zaletą prezentowanego podręcznika.

Marek Dankowski

GOŚCIE Z COTTBUS I GOSPODARZE W LABORATORIUM INSTYTUTU BUDOWNICTWA WYDZIAŁU INŻYNIERII LĄDOWEJ I ŚRODOWISKA

> XII Konferencja naukowo-techniczna z cyklu Woda - Ścieki - Odpady w Środowisku pt. *Oczyszczanie ścieków i przeróbka osadów ścieków*

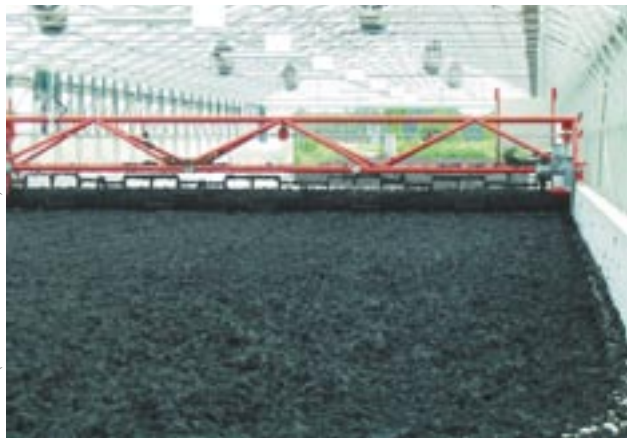
Konferencja odbyła się w dniach 22 - 23 czerwca 2009r. w Zielonej Górze. Organizatorem konferencji był Zakład Technologii Wody, Ścieków i Odpadów, Instytutu Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Celem konferencji była prezentacja i ocena osiągnięć w dziedzinie inżynierii środowiska. Wygłaszane referaty poruszały następujące zagadnienia:

- > dystrybucja i uzdatnianie wody,
- > metody oceny ilości i jakości ścieków,
- > współpraca systemów kanalizacji z oczyszczalnią ścieków,
- > gospodarka osadami ściekowymi (przepisy prawne, operacje jednostkowe przeróbki osadów i ich modyfikacje, wykorzystanie osadów),
- > biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych,
- > nowe przepisy i uwarunkowania prawne w zakresie inżynierii środowiska.

Autorami referatów prezentowanych na konferencji byli naukowcy z różnych uczelni w Polsce. Wśród uczestników konferencji znaleźli się nie tylko pracownicy uczelni, ale również eksploatacyjni osadników ścieków i pracownicy biur projektów.

W trakcie konferencji uczestnicy mieli okazję zapoznać się z technologią oczyszczalni ścieków w Żarach, eksploatowaną przez Spółkę Wodno - Ściekową „Złota Struga” oraz z nowo oddaną do eksploatacji solarną suszarnią osadów ściekowych, wg projektu firmy Ekotop z zastosowaniem technologii IST (zdj.1).

1. SOLARNE SUSZENIE OSADÓW ŚCIEKOWYCH W OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W ŻARACH (RÓZRUCH TECHNOLOGICZNY)

2. UCZESTNICZY KONFERENCJI I PRACOWNI PRZEBIARZA-AMATORA JAN PAPIŃNA - BITWA POD GRUNWALDEM WEDŁUG JANA WATEJKI (MUZEUM ETNOGRAFICZNE W OCHLI)

Miłym akcentem konferencji była uroczysta kolacja w restauracji znajdującej się w przepięknych lasach lubuskich, gdzie uczestnicy byli rozpieszczani wspaniałym wiejskim jadłem i miejscowym winem i mogli zapoznać się z historią tworzenia rzeźby Bitwa pod Grunwaldem (zdj.2).

Zofia Sadecka

> Badania mostu przed oddaniem do eksploatacji

W trakcie przerwy wakacyjnej pracownicy Uniwersytetu Zielonogórskiego nie próżnowali. Przeprowadzono końcowe badanie pod próbnym obciążeniem obiektu mostowego usytuowanego na strategicznej transeuropejskiej linii kolejowej E-20 Berlin - Moskwa zlokalizowanego w okolicy Międzyrzecza Podlaskiego. Obiekt wykonała firma STRABAG Sp. z o. o.

Z uwagi na budowę obiektu przy nieustannym ruchu eksploatacyjnym szlaku, badania pod próbnym obciążeniem zostały dostosowane do harmonogramu realizacji. Pierwsze badanie zostało wykonane dla toru nr 2 w lu-

ZDJ. 1. ZESPÓŁ BADAWCZY WRAZ Z WYKONAWCAMI OBIEKTU

ZDJ. 2. PRZEJAZD LOKOMOTYWY PODCZAS BADANIA DYNAMICZNEGO

tym (wzmiankowane w miesięczniku UZ 3-4 2009), zaś dla toru nr 1 w dniu 30 lipca 2009 r. Zgodnie z tradycją zarówno zespół badający z UZ jak i przedstawiciele wykonawcy znajdowali się pod obiektem w trakcie realizacji próbnego obciążenia (zdj. 1). W badaniu wzięli udział pracownicy Instytutu Budownictwa UZ w składzie: prof. Adam Wysokowski, prof. Jakub Marcinowski, mgr Włodzi-

mierz Dyszak, mgr Artur Juszczyk, Wojciech Wieczorek i Tomasz Wiśniewski.

Zarówno badania statyczne jak i dynamiczne konstrukcji pod oboma torami wykazały, że pomierzone ugięcia były znacznie mniejsze od ugięć wyliczonych metodami mechaniki budowli w projekcie próbnego obciążenia. Tym samym obiekt został dopuszczony do normalnej eksploatacji. Warto tu również wspomnieć, że całkowita realizacja mostu trwała jedynie 10 miesięcy przy jednocześnie wysokiej jakości wykonania. Dzięki między innymi temu obiektowi, prędkość pociągów została zwiększona do 160 km/h.

Artur Juszczyk

> Po Kongresie Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki w Budapeszcie

Na przełomie lipca i sierpnia w stolicy Węgier odbywał się XXIII Międzynarodowy Kongres Historii Nauki i Techniki (ICHST - International Congress of History of Science and Technology). Temat wiodący został sformułowany dość

REJESTRACJA UCZESTNIKÓW KONGRESU IUHPS W HOLLU GŁÓWNYM BME W BUDAPESZCIE

AUTOR TEGO RAPORTU WYGLĄDZA SWÓJ REFERAT NA JEDNEJ Z SESJI SPECJALNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ ICOHTEC

szeroko: *Idee i Instrumenty w Kontekście Społecznym (Ideas and Instruments in Social Context)*, bowiem kongresy organizowane przez Oddział Historii Nauki i Techniki DHST (Division of History of Science and Technology) zrzeszonej w IUHPS (International Union of History and Philosophy of Science) adresowane są do badaczy zajmujących się niezwykle szerokim spektrum zagadnień, począwszy od

historii nauk ścisłych i społecznych, przez dzieje farmacji i medycyny po historię techniki.

Kongresy IUHPS organizowane są co cztery lata. W tym roku w Budapeszcie stawilo się przeszło 1300 uczestników z 56 krajów. Najliczniej reprezentowane były, tradycyjnie zresztą, takie państwa jak: Stany Zjednoczone Ameryki, Niemcy i Wielka Brytania. Sporo było Kanadyjczyków, Rosjan, Francuzów, Holendrów, Skandynawów, Hindusów i Chińczyków. Z Polski przyjechało 17 uczestników. Najwięcej referatów wygłosili pracownicy Instytutu Historii Nauki PAN (5 osób) oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego (3 osoby). Po dwóch przedstawiciele przyjechało z Uniwersytetu Śląskiego oraz poznańskiego UAM-u. Dziewięć innych polskich uczelni i instytucji przysłało po jednej osobie. Naszą Uczelnię reprezentował piszący te słowa.

Prezentowany przeze mnie referat zatytułowany *A glimpse behind the curtain: Polish perspectives on the American housing industry in the 1950s* wpisywał się w tematykę sesji *Politics, Technology and Infrastructure*, prowadzonej przez profesora Janisa Langinsa z Uniwersytetu w Toronto, a organizowanej przez Międzynarodowy Komitet Historii Techniki ICOHTEC (International Committee for the History of Technology). Formalnie ICOHTEC wchodzi w skład DHST jako jeden z jego komitetów naukowych. Warto w tym miejscu przypomnieć, że inicjatorem powstania i jednym z czterech współzałożycieli ICOHTEC-u był przed ponad czterdziestu laty profesor Eugeniusz Olaszewski z Polskiej Akademii Nauk. Komitet organizuje samodzielnie swoje doroczne konferencje, jednak co cztery lata, w rytmie wyznaczonym przez kongresy Unii, historycy techniki spotykają się w znacznie większym gronie badaczy dziejów szeroko rozumianej nauki. Tak było i w tym roku, choć ani przed, ani po kongresie nie brakowało wśród nich głosów krytykujących tę tradycję. Wprawdzie taka łączona impreza pozwala członkom ICOHTEC zaprezentować się szerszej społeczności akademickiej, wyjść poza nieco hermetyczny krąg historyków techniki, ale odbywa się to pewnym kosztem. Otóż na dorocznych sympozjach spotyka się zwykle ok. 150 członków i sympatyków Komitetu. W Budapeszcie natomiast, ze względu na limity przyznane każdej z wchodzących w skład DHST organizacji, liczbę referatów ograniczono do zaledwie trzydziestu! Wielu historyków techniki regularnie biorących udział w konferencjach ICOHTEC musiało zrezygnować z przyjazdu do Budapesztu, względnie poprzestać na uczestnictwie w charakterze słuchacza.

Kilka słów o samej organizacji kongresu. Ta stała na najwyższym poziomie. Uwagę zwracała przede wszystkim ogromna życzliwość i dobra znajomość języka angielskiego wśród pomagających w pracach sekretariatu węgierskich studentów.

Swoich pomieszczeń kongresowi użyczył, przepięknie położony nad samym Dunajem, Budapeszteński Uniwersytet Techniczno-Ekonomiczny (BME - Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem). Szkoła założona jeszcze w 1782 roku ma przebogate tradycje. Była to pierwsza w Europie instytucja szkoląca inżynierów na poziomie uniwersyteckim. Dziś zakres oferowanych tu kierunków studiów obejmuje również nauki ekonomiczne, przyrodnicze i społeczne. Większość sal wykładowych i korytarzy dopomina się wprawdzie pilnego remontu - przez ostatnie pół wieku marmur i dąb pokrywano kolejnymi warstwami tłuszczonej się dzisiaj, olejnej farby. Ale nie o wystrój przecież chodzi! Z uniwersytetem tym związanych było jak dotąd trzech

laureatów nagrody Nobla, przez ponad 200 lat mury tej uczelni opuściło wielu wybitnych inżynierów, którzy przysłużyli się nie tylko Węgrom, ale i innym krajom europejskim.

Podczas kongresu IUHPS odbywało się 14 równoległych sesji, co jednak przy dość dużym zróżnicowaniu tematycznym poszczególnych paneli nie zmuszało do rezygnacji z wysłuchania interesujących wystąpień. Zwyczajowe „przetasowania” słuchaczy zmieniających sale tak, by „zaliczyć” konkretny referat nie były zatem aż tak powszechne. Ruch taki oczywiście istniał, wliczając w to wszakże przypadki wizyt kurtuazyjnych, rewanżowych, bądź powodowanych względami przyjaźni.

Organizatorzy nie zapomnieli o atrakcjach wybiegających poza doznania czysto intelektualne. Podniebieniu głównie schlebiać miała uroczysta kolacja na zakotwiczonym na Dunaju statku „Europa”, jednakże z uwagi na koszt nie wszyscy uczestnicy konferencji wzięli w niej udział. Natomiast innego wieczoru, zaproszono nas na koncert organowy w bazylice Św. Stefana po Peszteńskiej stronie Dunaju. I znowu nie dane mi było w tej uczcie - tym razem dla ducha - uczestniczyć. Niestety, na ten akurat wieczór kierownictwo ICOHTEC zaplanowało zamknięte spotkanie Komitetu Wykonawczego, na którym - jako jeden z jego członków - musiałem się stawić. Wprawdzie większość punktów programu kulturalnego zaplanowano na godziny wieczorne, a na całonocne wyjazdy na pusztę, Balaton czy załom Dunaju przeznaczony był osobny dzień, to jednak kilkugodzinne wycieczki urządzało równoległe z sesjami. Ja naturalnie wybrałem wyprawę do Muzeum Techniki i Transportu.

Ostatecznie udało mi się znaleźć trochę czasu na zwiedzanie pięknego Budapesztu. Tu niezwykle pomocny był mój węgierski przyjaciel Pal Germuska, historyk z Instytutu Węgierskiej Rewolucji 1956. Pal, czyli po prostu Paweł, pokazał to, o czym nie wspominali nawet niezwykle uczynni organizatorzy kongresu, i czego próżno by szukać w przewodnikach turystycznych: tradycyjne, niedrogi restauracje oferujące typowe dania lokalnej kuchni w przystępnych, ciągle jeszcze węgierskich, a nie „europejskich” cenach.

Moja znajomość z Pawłem trwa od kilku lat, a zaczęła się także od konferencji. Jego referat dotyczący transferu technologii wojskowych do i z Węgierskiej Republiki Ludowej wchodził w skład sesji, której przewodniczyłem podczas kongresu SHOT (Society for the History of Technology - stowarzyszenia siostrzanego, nieco starszego niż ICOHTEC, ale nie zrzeszonego w Unii). Było to w Waszyngtonie w 2007 roku. Rok później ponownie trafiliśmy do tej samej sesji podczas kolejnego sympozjum SHOT w Lizbonie.

Następna konferencja Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki odbędzie się w Manchesterze w Wielkiej Brytanii dopiero za 4 lata, warto jednak już teraz śledzić komunikaty organizatorów. Termin zgłaszania propozycji referatów i całych sesji, z uwagi na skalę kongresów IUHPS, jest bowiem zwykle dość wczesny.

Viszontlátásra Budapest!

Stawomir Łotysz

WYDZIAŁ MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII

> Pożegnanie Dr. Franciszka Klorka

Podczas uroczystości pogrzebowej na cmentarzu zielonogórskim przy ulicy Wrocławskiej pożegnaliśmy niedawno naszego serdecznego Kolegę Dr. Franciszka Klorka. W uroczystości pogrzebowej brała udział najbliższa rodzina oraz wielu znajomych i przyjaciół Franciszka. Nasz Wydział reprezentował Prodziekan, prof. Krzysztof Przesławski.

Franciszek przeżył 85 lat, urodzony 31 maja 1924 r., zmarł 16 lipca 2009 r.

To długoletnie i bardzo aktywne życie dostarczało mu wiele chwil radości, ale także bóleści i smutku. O tych przykrych momentach nie będę wspominał. Jednym z najważniejszych okresów tego aktywnego życia było wykonanie bardzo ważnej rozprawy doktorskiej na temat:

Funkcje o uogólnionej wariacji pod kierunkiem wybitnego, światowej sławy matematyka Prof. Władysława Orlicza, której obrona odbyła się na UAM w Poznaniu 17 lutego 1970 roku. Fakt ten był jednym z istotnych momentów w życiu Franciszka. Dzisiaj można potwierdzić, że Franciszek jest jedynym matematykiem z naszego środowiska zielonogórskiego, który był bezpośrednim uczniem prof. Orlicza. Sprawdziłem listę dokumentacji wszystkich 39 doktoratów wykonanych pod kierunkiem Profesora Orlicza. Na tej liście, ułożonej chronologicznie, Franciszek Klork figuruje pod numerem "27". Jako ciekawostkę warto zauważyć, że pod numerem "1" znajdujemy: Andrzej Alexiewicz, *O ciągach operacji*, obrona 1 maja 1944, natomiast pod numerem "4" Julian Musielak, *O bezwzględnej zbieżności szeregów Fouriera funkcji prawie okresowych wielu zmiennych*, obrona 2 kwietnia 1958.

Ci dwaj wybitni matematycy wspólnie z prof. Orliczem bardzo wspierali rozwój naszego środowiska matematycznego. Dzięki ich pomocy powstał w Zielonej Górze Oddział Polskiego Towarzystwa Matematycznego, którego pierwszym prezesem został prof. Michał Kisielewicz, uczeń prof. Alexiewicza. Wyrazem uznania dla tej trójki oraz prof. W. Stasia były przyznane przez władze naszego województwa medale honorowe „Za zasługi w rozwoju województwa zielonogórskiego”, natomiast dla prof. Juliana Musielaka tytułu Doctora Honoris Causa Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Pracę dydaktyczną w charakterze wykładowcy rozpoczął Franciszek w 1966 r. w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze, po wieloletniej pracy w charakterze nauczyciela matematyki w jednym z Liceów Ogólnokształcących w Gorzowie Wielkopolskim.

W latach 1973 - 1975 pełnił funkcję Prodziekana Wydziału Budownictwa Lądowego WSInż. Za zgodą obu Uczelni, od 1975 roku rozpoczyna Franciszek pracę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze. W okresie pracy w WSP bardzo aktywnie pracował zarówno organizacyjnie jak też